

Poštovani članovi Saveta,

S obzirom da do sada, iz opravdanih razloga nisam prisustvovala sednicama te i nisam u potpunosti obavješavana o delovanju Nacionalnog saveta (razlog izostajanja je neblagovremeno dostavljanje materijala za sednicu - posle sednice a ponekad se i vraćao, o čemu sam obavestila g-dina Modrlanovića i izvesne gospođe koje su par puta zvale telefonom. Iako sam zatražila da mi se materijal za sednicu dostavi u elektronskoj formi, na žalost nije se tome izašlo u susret) molim da se na sednici/ sednicama ne upotrebljava izraz vlaški jezik već isključivo vlaški govor jer je Ministarstvo prosvete priznalo samo vlaške govore.

- Kao član Nacionalnog saveta tražim podršku za upotrebu i uvođenje rumunskog jezika u škole, jer iza ove inicijative i iza mene kao člana Saveta ne stoje samo građani koji se na popisu izjašnjavaju kao Rumuni, već i oni građani, i to u mnogo većem broju, koji koriste tradicionalni srpski naziv za Rumune – Vlasi, tj. izjašnjavaju kao vlasi ali smatraju da im je rumunski maternji jezik
- Dokaz: 1617 izjašnjenih đaka za pilot projekat učenja rumunskog jezika na teritoriji Borskog i Zaječarskog okruga a bez Braničevskog i Pomoravskog okruga govori u prilog ovoj tezi. Broj onih koji se izjašnjavaju kao Rumuni u ova dva okruga iznosi 1098, što samo dokazuje da veliki broj pripadnika naše zajednice smatra rumunski svojim maternjim jezikom . Pošto mi kao članovi Nacionalnog saveta vlaške nacionalne manjine, predstavljamo interese ovih građana, naša savest i odgovornost prema našim sunarodnicima od nas zahtevaju da se naš nacionalni savet aktivno uključi u proces uvođenja rumunskog jezika u škole
- Kao što vam je verovatno i poznato iz savetodavnih mišljenja Saveta Evrope a u vezi sa primenom Povelje o manjinskim i regionalnim jezicima, nacionalni saveti nemaju nadležnost da određuju koji je maternji jezik određene nacionalne manjine
- Takođe iz ustavnih i zakonskih odredbi, kao i međunarodne prakse još manje proizilazi da Nacionalni saveti mogu da preuzimaju ulogu lingvističkih instituta ili tela koji se bave proučavanjem jezika. Sav rad Nacionalnog saveta Vlaha u ovom sazivu na standardizaciji "vlaških govora", suprotan je ovlašćenju koja su mu poverena zakonom o nadležnosti nacionalnih saveta, jer nijedan član ovog zakona ne pominje da se Nacionalni savet može baviti naučnim radom – što de facto ovaj Nacionalni savet i radi. Iz ovog logično proizilazi da se Nacionalni savet bavi naučnom delatnošću suprotno zakonu o naučnoj delatnosti koji reguliše ovu oblast
- Podelom Vlaha na Rumune i Vlahe a ne priznavanje ove sinonimije je guranje rumunskog Nacionalnog saveta na ove prostore što je suprotno interesima naše zajednice. Iako priznajemo blisku povezanost sa našim sunarodnicima sa one strane Dunava, u

Vojvodini, zbog različitog nivoa razvijenosti kulturne, prosvetne, informativne i drugih delatnosti, smatram da je potrebno postojanje dva Nacionalna saveta. Baš iz gore navedenih specifičnosti, Nacionalni savet Vlaha je telo koje bi trebalo da najbolje poznaje specifičnosti naše nacionalne manjine sa južne strane Dunava, te je on i najpozvaniji da učestvuje u procesu uvođenja rumunskog jezika u škole u istočnoj Srbiji

- Prilikom podnošenja potpisa roditelja kao zahteva za uvođenje rumunskog jezika u škole, u potpunosti je ispoštovana zakonska procedura. Uprkos tome anketiranje dece nije obavljeno svuda ili je obavljeno uz nepravilnosti i pritiske na roditelje. Nacionalni savet Vlaha za uvođenje vlaškog govora nije podnosio potpise roditelja (pouzdana informacija od direktora škola) iako je i takva anketa sprovedena. Koje mehanizme ste vi gospodo koristili i zašto niste stali u odbranu đaka koji imaju zelju za obrazovanjem?
- Kada govorimo o radu ovog Nacionalnog saveta, dolazimo i do jedne logične suprotnosti, koja sama po sebi govori o besmislenosti njegovog rada na stvaranju veštačkog jezika. Kao što i samo ime dokumenta koji je pred nama govori (nastavni plan vlaških govora za 3. i 4. razred osnovne škole) ovde se vodi diskusija o vlaškim govorima. Osoba ne mora da bude lingvista da bi se zapitala – ako govorimo o govorima, to znači da postoji jedan krovni jezik, čiji su vlaški govori kako ih vi nazivate, podvarijanta. Da li bilo ko od vas može da mi da odgovori kom to jeziku pripadaju vlaški govori? Da možda ne smatrate da su vlaški govori, dijalekti srpskohrvatskog jezika? Da li ste u vašem izmišljanju jezika i istorije spremni da učinite gotovo nešto što je lingvistički nemoguće – da govore koji su očigledno dijalekti jednog romanskog jezika, podvedete pod jezik koji pripada potpuno drugoj porodici slovenskih jezika. Jasno je da kako ih vi nazivate vlaški govori (a u stvari se radi o banatskom i muntenskom narečju tj. govoru) predstavljaju govore rumunskog jezika. Ukoliko ne znate, a bilo bi sramota da ne znate, na banatskom govoru rumunskog jezika već postoji bogata književnost kako u Vojvodini, tako i rumunskom Banatu. Tako da, kako vi volite da upotrebljavate tu magičnu reč standardizacija, ovaj govor je već standardizovan, ako se uopšte može govoriti o standardizaciji. Možda bi u ovom vašem poduhvatu standardizacije mogli da se konsultujete sa ustanovama koje se bave očuvanjem banatskog dijalekta a koji se nalaze u rumunskom Banatu. Takođe, u Beogradu, postoji institucija koja ce rešiti nedoumice oko vlaskog govora i jeziku kojem on pripada, kao i o načinu njegovog zapisivanja.
- Standardizacija muntenskog govora rumunskog jezika predstavlja još veći apsurd. Kako se može govoriti o standardizaciji nečega što predstavlja osnovu modernog rumunskog književnog jezika.
- Takođe ne želim da ulazim u to da nekakvu standardizaciju vlaških govora, u 21. veku vrši nevladina organizacija a ne neka naučna ustanova, i da u toj tzv. standardizaciji učestvuju svi sem lingvista.

- Podrškom koju Nacionalni savet daje ovom udruženju, bilo to finansijska, politička ili logistička, Nacionalni savet kao organ manjinske samouprave tj. kao organ Republike Srbije, učestvuje u samoj standardizaciji ovih govora. Na osnovu međunarodnih obaveza koje je Srbija preuzela, kao i izjava predstavnika srpskih organa vlasti, Srbija se ni na koji način neće mešati u standardizaciju jezika. Međutim podrškom koji Nacionalni savet kao državni organ daje udruženju Gergina, Srbija se direktno meša u standarizaciju.
- Postavljaju se praktična pitanja kada se radi u uvođenju vlaških govora u škole. Kako je kao stručnu osposobljenost za predavanje jezika nacionalne manjine, nastavno osoblje dužno da ima visokoškolsko obrazovanje iz jezika manjine na kome se vrši nastava, postavlja se pitanje koja visokoškolska ustanova školuje kadar za predavanje vlaških govora. Trenutna situacija je da udruženje Gergina izdaje nekakva uverenja o poznavanju vlaških govora. Ukoliko se nastavnom osoblju dozvoli da drže časove iz izbornog predmeta na osnovu uverenja nevladine organizacije, članovima saveta treba da bude jasno da se ovim krši zakon i da je za ovakvo postupanje lica koja su uključena u proces uvođenja vlaških govora – predviđene i određene sankcije u skladu sa zakonima koji regulišu oblast obrazovanja
- Postavlja se pitanje da li su udžbenici koji su planirani da se koriste u nastavi vlaških govora prošli procedure odobravanja za nastavu u školama. Zakon u udžbenicima predviđa da izdavač udžbenika mora da poseduje licencu za izdavanje udžbenika. Ni Gergina niti Savet nemaju ovakvu licencu, te na ovaj način krše zakon. Drugo kršenje zakona se odnosi na to da ne postoji plan udžbenika koje donosi Nacionalni prosvetni savet zajedno sa Nacionalnim savetom. Treći nivo kršenja zakona odnosi se na to da Zavod za unapređenje obrazovanja i vaspitanja odobrava udžbenik. Postavlja se pitanje ko vrši recenziju ovih udžbenika s obzirom da katedra za vlaške govore ne postoji, niti će ikada postojati s obzirom da nijedan ozbiljan lingvista neće iskompromitovati svoj profesionalni rad tako što bi stao iza jedne tako nerazumne i ispolitizovane ideje kao što su vlaški govori.
- Nastavni plan za 1. i 2. razred je prošao bez ikakve javne rasprave tj. odjednom se pojavio na sajtu Nacionalnog prosvetnog saveta, kada je period za javnu raspravu prošao.
- Iz svega gore navedenog, molim članove uvaženog saveta da ostave predrasude po strani, da ne mešaju rodoljublje i patriotizam, da postuju zakone Republike Srbije čiji smo svi mi lojalni građani i da davanjem prednosti znanju, istoriji sačuvamo i ono malo što je ostalo od tradicionalne vlaške-rumunske kulture, jezika i tradicije.

član Nacionalnog saveta Vlaha
Jasmina Glišić